

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен “доктор” по: област на висше образование 3.0 Социални, стопански и правни науки професионално направление 3.8 Икономика, научната специалност Организация и управление на производството.

Автор на дисертационния труд: *Григор Павлов Павлов* докторант редовен към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Стратегическо планиране на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия

Рецензент: проф. д-р Камен Димитров Петров,

област на висше образование 3.0 Социални, стопански и правни науки професионално направление 3.7 Администрация и управление, научната специалност Организация и управление на производството определен за член на научното жури със заповед № РД-16-480/02.04.2026год. от Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата.

Григор Павлов Павлов притежава магистърска степен по специалност „Аграрен маркетинг“, придобита в Аграрен университет – Пловдив. Понастоящем заема длъжността Managing Director в Cream BG Ltd, България. Професионалната му дейност е насочена към управление на организационни процеси, стратегическо планиране и развитие на бизнеса, както и към координация на проекти и екипи.

Научно-изследователските му интереси са концентрирани в областта на операционния мениджмънт и планирането на ресурсите, което е в пряка връзка с тематиката на дисертационния труд.

2. Актуалност на проблема.

Разглежданата тема е с висока степен на актуалност в условията на динамична икономическа среда и нарастваща конкуренция в аграрния сектор. Лозаро-винарската индустрия заема съществено място в националната икономика, но същевременно е подложена на въздействието на редица фактори като глобализация, пазарна нестабилност, климатични изменения и изисквания за устойчиво развитие.

В този контекст стратегическото управление на бизнес процесите се явява ключов инструмент за повишаване на ефективността, конкурентоспособността и гъвкавостта на предприятията. Настоящото изследване предлага решения,

съобразени със спецификата на сектора, и допринася за развитието на съвременни управленски подходи.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Основната цел на дисертационния труд е ясно дефинирана и е насочена към създаване на модел за стратегическо управление на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия.

За реализирането ѝ са формулирани задачи, които обхващат:

- анализ на теоретичните основи на стратегическото управление;
- изследване на особеностите на лозаро-винарския сектор;
- оценка на съществуващите бизнес процеси;
- разработване и апробация на авторски модел.

Хипотезите са аргументирани и подлежат на емпирична проверка.

Изследването се базира на разнообразни методи, сред които: сравнителен анализ; статистически и иконометрични инструменти; анкетни методи; системен и процесен подход.

Избраната методология е адекватна и съответства на целите и задачите на изследването.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд се характеризира с висока степен на онагледеност и добре структурирано представяне на резултатите, което съществено улеснява тяхното възприемане, анализ и интерпретация. Авторът е използвал разнообразен инструментариум от визуални средства, чрез които ефективно се илюстрират както емпиричните данни, така и теоретичните постановки.

Табличният материал е разработен с необходимата прецизност и логическа последователност. Таблиците обобщават значителен обем информация, включително резултати от анкетни проучвания, сравнителни характеристики на изследваните предприятия, показатели за ефективност и степен на развитие на бизнес процесите. Чрез тях се постига ясно структуриране на данните и се създават предпоставки за извеждане на надеждни аналитични изводи.

Графичното представяне на информацията е реализирано чрез различни видове диаграми – стълбовидни, линейни и секторни, които са използвани уместно в зависимост от характера на анализирания показател. Те позволяват визуално проследяване на динамиката, структурата и тенденциите в развитието на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия.

Благодарение на това се открояват ясно ключовите зависимости, проблемни области и потенциални възможности за оптимизация.

Съществен принос в онагледяването на изследването има разработеният авторски модел за стратегическо планиране на бизнес процесите. Той е представен чрез блок-схеми и логически диаграми, които ясно разкриват неговата архитектура, функционални елементи и взаимовръзки между отделните процеси. Визуализацията на модела е на високо ниво и позволява неговото лесно възприемане както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект.

Представянето на резултатите от емпиричното изследване се отличава с последователност и логическа обвързаност. Данните са систематизирани в съответствие с поставените цели, задачи и изследователски хипотези, като ясно се проследява тяхното потвърждаване или отхвърляне. Налице е добре изразено разграничение между описателния и аналитичния компонент на изложението, което свидетелства за висока степен на научна култура.

Положително следва да се оцени и използването на разнообразни показатели – както абсолютни, така и относителни, което допринася за по-обективна и многопластова оценка на състоянието и развитието на изследваните предприятия. В отделни случаи са приложени комбинирани индикатори, които позволяват интегрирана оценка на ефективността на бизнес процесите.

Въпреки безспорните достойнства, могат да се направят и някои препоръки с оглед по-нататъшно усъвършенстване. Би могло да се разшири използването на обобщаващи визуални формати (например интегрирани схеми или инфографики), които да синтезират ключовите резултати и изводи в по-компактен вид. Също така, в определени части от изложението може да се оптимизира съотношението между текстово описание и визуализация, с цел избягване на частично дублиране на информация.

В обобщение, онагледеността и начинът на представяне на резултатите отговарят напълно на изискванията към дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ и допринасят съществено за убедителността, научната стойност и практическата приложимост на изследването.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Обсъждането на резултатите в дисертационния труд се отличава с висока степен на аналитичност, логическа последователност и критичност. Докторантът демонстрира задълбочени умения за интерпретация на емпиричните данни, като ги разглежда в контекста на съвременните теоретични постановки и специфичните особености на лозаро-винарския сектор.

Резултатите от проведените изследвания са систематично анализирани и съпоставени с първоначално формулираните цели, задачи и хипотези. Проследена е степента на тяхното потвърждение, което придава завършеност и логическа цялост на научното изследване. Авторът успява да изведе обобщения, които надхвърлят чисто емпиричното равнище и достигат до високо ниво на теоретична абстракция.

В анализа ясно се откроява способността на докторанта да идентифицира ключови фактори, влияещи върху ефективността и управлението на бизнес процесите. Направен е опит за разкриване на причинно-следствените връзки между отделните елементи на изследваната система, като се анализира тяхното взаимодействие и въздействие върху крайния резултат. Това придава на изследването не само описателен, но и обяснителен характер.

Съществено предимство на труда е наличието на съпоставка между получените резултати и изводите, формулирани в научната литература. Тази сравнителна перспектива позволява по-точно позициониране на изследването в рамките на съществуващите научни концепции и допринася за оценка на неговия принос. В редица случаи авторът аргументирано защитава собствена позиция, което свидетелства за научна самостоятелност и зрялост.

Използваната литература е обемна, разнообразна и пряко свързана с изследваната проблематика. Включени са както класически, така и съвременни научни източници – монографии, статии в реномирани научни издания, доклади, както и нормативни документи. Налице е добро съотношение между български и чуждестранни публикации, което осигурява широка теоретична база.

Особено важно е, че литературните източници не са използвани формално, а са интегрирани активно в анализа. Докторантът демонстрира умение за критично осмисляне на научните постановки, тяхното сравнение и адаптиране към конкретната изследователска рамка. Това свидетелства за висока степен на научна компетентност и способност за синтез на знания.

В заключение, обсъждането на резултатите и използваната литературна база отговарят на високите стандарти за научно изследване. Те се отличават със задълбоченост, аргументираност и добра научна култура, като допринасят съществено за достоверността и значимостта.

6. Приноси на дисертационния труд.

В дисертационния труд се открояват съществени научни и научно-приложни приноси.

Научни приноси

- допълване и развитие на теоретичните постановки в областта на стратегическото управление в аграрния сектор;

- систематизация на бизнес процесите в лозаро-винарските предприятия;
- създаване на концептуален модел за стратегическо управление.

Научно-приложни приноси

- разработване на практически приложим модел за оптимизация на бизнес процесите;
- формулиране на препоръки за повишаване ефективността на предприятията;
- възможност за реално приложение на модела в практиката

7. Критични бележки и въпроси.

Не се установяват съществени критични забележки към дисертационния труд.

Като препоръка към докторанта може да се посочи необходимостта от бъдещи изследвания, насочени към трансфера на знания в областта на управлението на ландшафта с участието на различни заинтересовани страни.

8. Публикувани статии и цитирания.

Докторантът е представил необходимия брой публикации, които отразяват основните резултати от изследването и осигуряват тяхната научна апробация.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените, от докторанта/ката, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оцена **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **Григор Павлов Павлов** образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност Организация и управление на производството

Дата: 20.04.2026
гр. Пловдив

РЕЦЕНЗЕНТ:
(проф.д-р Камен Петров)